

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д-р Ангелина Киселова-Янева, дм, дмн

Външен член на Научно жури (Заповед № Р-109-256/23.06.2022 г. на Ректора на МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна (Публ. ДВ, бр. 32/26.04.2022 г.)

Относно: процедура за заемане на академичната длъжност „**доцент**“ по специалност „Дентална клинична алергология“, професионално направление 7.2. Дентална медицина, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт“ (въз основа на доклад № 105-870/09.06.2022 г. на Ръководителя на Катедра по консервативно зъболечение и орална патология“ и решение по протокол № 3/17.06.2022 г. на Факултетния съвет на Факултета по дентална медицина – Варна)

Кандидат: гл. ас. д-р Христиана Росенова Маджова-Чоканова, дм

В настоящия конкурс представеният комплект от документи (на хартиен и електронен носител) от гл. ас. д-р Христиана Росенова Маджова, дм, отговарят на изискванията на ЗРАСРБ (чл. 4, ал. 1 и ал. 2 от Закона за развитие на академичния състав в Република България (чл. 57, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, чл. 6, ал. 1, чл. 127, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна.

Кратки биографични данни

Д-р Христиана Росенова Маджова-Чоканова, дм, е родена през 1987 г. във Варна.

2013 г. – магистър по дентална медицина

2015 г. – магистър по здравен мениджмънт

2016 г. – придобива ОНС „доктор“ след успешна защита на дисертационен труд тема „Комплексна орална диагностика на деца и подрастващи със захарен диабет и затлъстяване“

2013/2017 г. – асистент към катедра „Консервативно зъболечение и орална патология“, ФДМ, МУ – Варна

2017/2022 г. – главен асистент към същата катедра

Специалност: Дентална клинична алергология; в момента специализира: Оперативно зъболечение и ендодонтия

Езици: български, английски, руски, немски.

Научноизследователска дейност

В настоящия конкурс д-р Маджова, дм, участва с 49 научни труда. Публикационната дейност надвишава минималните изисквания за заемане на АД „доцент“.

Представени са: отпечатани резюмета: 32; дисертационен труд: 1 бр.; монография: 1 бр.; публикувана глава от колективна монография/учебник: 2 бр.; пълнотекстови статии: 29 бр. (свързани с дисертационния труд – 7 бр.; за главен асистент – 10 бр.; за доцент – 13); участия в научни форуми: 64 бр.; 24 цитирания.

Публикации в специализирани научни издания:

- В научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация: 5 бр.;
- В нереперирани списания с научно рецензиране: 7 бр.
- Пълнотекстови публикации в научни списания и сборници, извън минималните наукометрични изисквания – 1 бр.

Представените научни трудове и резултатите от изследователската работа са обособени тематично в следните научни направления:

- *Орално здраве при пациенти със захарен диабет и затлъстяване* (А1; Г8.3; Г8.4; Г8.7; 8,9,10 от статии за АД“ гл. асистент“; Г7.1, Г7.2, Г8.1, Г8.3, Г8.4 статии, представени за придобиване на ОНС „ Доктор“)
- *Орална медицина, клинични и параклинични изследвания* (В3; Г7.2; Г7.3; Г9.1; Г9.2; 6 статии за АД“ гл. асистент“; Г8.2 статия, представена за придобиване на ОНС „ доктор“)
- *Аденотонзиларна хипертрофия в детската възраст и свързаните с нея симптоми – възможности за лечение с методите на физикалната терапия* (Г8.5; Г8.6)
- *Здравен мениджмънт, информираност на пациенти и оптимизиране на общото и орално здраве* (Г7.4; Г7.5; Г8.1; 7 статия за АД“ гл. асистент“)
- *Различни чести клинични проблеми при работата на денталния лекар* (Г7.1; Г8.2; публикация извън минимума; 1,2,3,4,5 статии за АД“ гл. асистент“)

Разпределението на представените трудове по научни направления е в таблица 1. Местата на автора в представените научни трудове са разпределени в таблица 2.

Оценка на приносите от научноизследователската дейност по тематични направления

1. Орално здраве при пациенти със захарен диабет и затлъстяване

– За първи път у нас е направена цялостна комплексна орална диагностика на деца и подрастващи със ЗД и на такива със затлъстяване за установяване на честотата и особеностите на оралната патология, състоянието на твърдите тъкани на зъбите, пародонта и мукозата на устната кухина.

– Установена е правопрпорционална зависимост между оралните лезии и нарушенията в метаболитната хомеостаза.

– Установено е положителното влияние на адекватните методи на лечение на хроничното заболяване (диета, вид инсулин, метаболитен контрол, физическа активност и др.) върху контрола на ЗД, респ. върху органите в устната кухина.

– Анализирани са особеностите на физичните, биохимични и имунологични характеристики на слюнката като специфични диагностични показатели за оценка на оралния статус при диабетици.

– Разработена е оригинална анкетна карта, събираща информация за орално- хигиенните и здравословни навици, редовните прегледи при лекар по дентална медицина, основните рискови фактори за затлъстяване. След анализ на рисковите фактори при деца и подрастващи са установени със захарен диабет, както и такива със затлъстяване, които влияят върху денталното им здраве.

– Оралната патология и наблюдаваните симптоми са подробно описани при пациенти със захарен диабет, както и такива със затлъстяване. Направена е съпоставка със здрави контроли.

– Разработен е алгоритъм за комплексен медико-дентален подход за профилактика и лечение на деца и подрастващи със ЗД и затлъстяване и протокол за поведение на денталните лекари.

– Проучена е ролята на оксидативния стрес за оралните усложнения при диабетици.

2. Орална медицина, клинични и параклинични изследвания.

– Установена е каква е зависимостта между лошата орална хигиена и развитието на патология на устната кухина.

– Създадена е специална анкета за пациентите относно техните практики за спазване на орална хигиена и посещенията им при дентален лекар. След преглед са анализирани: оралната хигиена, зъбния статус и пародонталния статус на пациентите. Представени са и данни за четкането на зъби и използването на допълнителни методика контролиране на биофилма.

– Установено е, че оралният и дентален статус на българските пациенти могат да бъдат оценени като средно увредени с високи нужди от лечение.

– Съавтор в учебник по орална патология на английски език, който систематизира най-важната информация за нормалната анатомия на устната лигавица, диагностичните тестове, патологията и нейното лечение.

– Слюнката като биоматериал за изследване има редица предимства пред кръвния серум и останалите биологични материали. Направен е актуален прочит на проучванията на български и чужди автори и са обобщени данните от научната литература с оглед разкриване на клиничния потенциал на слюнката за пълноценното ѝ използване в диагностичната дентална практика и в редица области на медицинската наука и практика.

– Оценена е биосъвместимостта на продуктите за орална хигиена, техните ефекти, както и различните алергени в продуктите и възможните орални дисплазии, които те могат да причинят.

3. Аденотонзиларна хипертрофия в детската възраст и свързаните с нея симптоми – възможности за лечение и методите на физикалната терапия

– За първи път у нас е разработена оригинална комплексна физиотерапевтична програма с поляризирана полихроматична некохерентна нискоенергийна светлина и ултразвук за приложение при деца с аденотонзиларна хипертрофия, симптоми на нарушено нощно дишане, нощна енуреза и дневни поведенчески симптоми.

– Разработен е оригинален въпросник за ефективен подбор на подходящи за лечение деца с аденотонзиларна хипертрофия, симптоми на нарушено нощно дишане, нощна енуреза и дневни поведенчески симптоми.

– Разработен алгоритъм за поведение при деца с аденотонзиларна патология и нарушено дишане по време на сън и промяна в поведението им.

4. Здравен мениджмънт, информираност на пациенти и оптимизиране на общото и орално здраве.

– Установена е здравната информираност на родителите на деца в предучилищна възраст, посещаващи детски градини във Варна, относно необходимостта и начините за профилактика на кариесите сред децата.

– Установено е, че националната програма за профилактика на детския кариес не е достатъчна и се налага допълнително обучение на родителите от медицинските и здравните специалисти.

– Установена е информираността на лекарите и студентите по дентална медицина относно оценката на риска от инфекциозни заболявания и защита на пациентите и себе си.

– Разработен е оригинален въпросник, на базата на който установихме, че адекватното академично обучение на студентите по дентална медицина в град Варна предполага бъдеща отговорна работа.

– Обобщена е връзката между оралното и общо здраве, потвърдено е значението на съвместната практика между дентална медицина и обща медицинска практика, които оказват положително влияние върху оптимизиране на оралното и общо здраве.

– Потвърдени са предимствата за пациентите при оптимизиране на процесите – подобрен достъп до дентални и общи услуги, намалена цена и повишена продуктивност и по-добро качество на здравните услуги.

– Разгледани са препоръките за това как лекарят по дентална медицина да придобие уменията и адекватна подготовка за съобразяване на начина на поднасяне на информацията и темпото на възприемане на пациента, за да може той да участва във вземането на решения.

5. Клинични проблеми при работата на денталния лекар

– Проведено е изследване сред наркозависими пациенти за определяне на връзката между метадоновата терапия и сънната апнея като е установена положителната корелация.

– Установено е, че комбинацията в лечението и мониторирането на пациентите на метадонова терапия са ключът за успеха в подобряване състоянието на сънна апнея.

– На базата на систематичен преглед на научната литература и собствен клиничен опит са описани и обобщени методите за диагностика и лечение на зъбна и скелетна отворена захапка, етиологични фактори и различните видове лечение.

– На базата на систематичен обзор е обсъдена ролята на ранното диагностициране и лечение на инфекцията с човешки папилома вирус в устната кухина.

– Систематизирана е най-новата научна литература по въпросите на топичното диагностично значение на нощната манометрия на горните дихателни пътища при хъркане и обструктивна сънна апнея.

– Потвърждава се, че профилактиката и навременното лечение на бруксизма предотвратяват тежките увреждания на дъвкателния апарат, както и неврологичните и вестибуларни отклонения.

– Описана е важноста от колаборация между дентален лекар и оториноларинголог за лечението на зъбна и скелетна отворена захапка.

Участия в научноизследователски проекти

1. Проект по Фонд „Наука“ – Конкурсна сесия 2017“ на тема „Изследване на ефективността на ниско енергийния инфрачервен лазер за повлияването на орална болкова симптоматика“.

2. Проект по Фонд „Наука“ – Конкурсна сесия 2015“ на тема „Комплексна орална диагностика на деца и подрастващи със захарен диабет и затлъстяване“.

3. Проект по Фонд „Наука“ – Конкурсна сесия 2014“ на тема „Изследване на влиянието на прием на сок от свежи плодове на арония меланокарпа върху въглехидратната обмяна и оксидативния стрес при пациенти със захарен диабет тип 2 в различни възрасти“, 2014.

Учебно-преподавателска дейност

Приложена е справка за учебната натовареност на д-р Маджова, която отразява нейната активност. Ръководи занятия по учебни дисциплини: дентална алергология, орална патология, клиника и стаж по консервативно зъболечение – на български и на английски език.

Лечебно-диагностична дейност

Като специалист по дентална клинична алергология в своята лечебно-диагностична дейност д-р Маджова провежда комплексна орална и алергологична диагностика на клинично здрави и медицински компрометирани пациенти чрез специализирани диагностични и лечебни методи и дава експертна оценка за изява на различни системни заболявания и специфични промени в устната лигавица и зъбно-челюстната област.

Заклучение

Искам да споделя моите лични впечатления: познавам д-р Христиана Росенова Маджова от първи курс като студент във ФДМ – Варна. През целия курс на обучение тя проявяваше упоритост, последователност, трудолюбие и подчертан научен интерес. Това ѝ помогна да бъде днес отличен академичен преподавател.

Давам положителна оценка на цялостната дейност и на личностните качества на **д-р Христиана Росенова Маджова-Чоканова, дм**. Убедено ще гласувам с „да“ тя да заеме академичната длъжност „доцент“ в Катедрата по консервативно зъболечение и орална патология“ на ФДМ, МУ – Варна.

София, 29.08.2022 г.

Рецензент:

(проф. д-р Ангелина Киселова-Янева, дм)